

Kystä kyllin

Aikakauskirjan joulunumeroperinne on jatkunut 20 vuotta. Aikanaan viime vuosituhannella päätettiin alkaa julkaista hie-
man keveämpää, löyhästi jouluun ja lääketieteeseen liittyvää,
usein monitieteellistä joulunumeroa. Nyt julkaistava 20. juhlanumero jat-
kaa tätä perinnettä. Aiheena on ruoka ja ravinto ylipäättään.

Numeroa on ollut tekemässä kaksi yleislääkärinä (Tomi Mäkelä ja Osmo Saarelma) ja kaksi erikoislääkärinä (Risto Pelkonen ja Harri Saxén) sekä lehden toimittaja Antti Karhuaho. Ajallista perspektiiviä suunnitte-
luun ja toteutukseen antoi sisätautilääkäri Risto Pelkonen, sillä hän oli tekemässä myös ensimmäistä joulunumeroa vuonna 1992.

Teemaa eli ravintoa käsitellään eri vinkkeleistä, ja kirjoittajina on ar-
vostettu asiantuntijoiden joukko, joista vain neljä on lääkäreitä. Muut kirjoittajat edustavat monitieteellisyyttä parhaimmillaan, sillä joukkoon mahtuvat ruokakulttuurin tutkija, lihateknologi, uskontotieteilijä, astro-
nomi, kemisti, historioitsija ja journalisti.

Ensimmäisessä artikkelissa on poimintoja joulunumeron kaksikym-
mentävuotisen taipaleen varrelta. Erityisen mielenkiintoisia ovat van-
hoissa numeroissa julkaistut ennustukset ja tietysti se, kuinka ne ovat
sitten toteutuneet. Sen jälkeen käsitellään muun muassa muinaisten ra-
vintogeenien merkitystä, nälkävuosia, kieltolakia, ravintosuosituksia,
ruoantuotannon riittävyttä, jouluateriaa, suolen mikrobien maailmaa,
allergioita, viimeistä ehtoollista ja koeputkikinkkua.

Joulunumeron tieteellistä painoarvoa lisää kotimainen huippututki-
mus. Haastattelututkimuksessa noin 500 kollegalle lähetettiin sähköpos-
titse jouluun liittyviä kysymyksiä. Vastausosuus (35 %, 170/500) on hy-
vää kansallista tasoa. Vastaaajista 70 % oli naisia, ja ikähaitari venyi äärestä
laitaan, sillä osallistujia oli alle 30-vuotiaista seniorijäseniin – ja kaikkea
siltä väliltä. Tutkimuksen hedelmät on sijoitettu graafisina esityksinä
herkkupalloiksi muiden artikkelien lomaan.

Jonkinlaisena yhteenvetona voitaneen sanoa, että suomalainen lääkäri
viettää jouluaatto – joulukirkossa käytyään (28 % vastaajista) – koto-
na (57 %), mistä löytyy yleensä myös joulukuusi (75 %). Vain joka sa-
das arvioi olevansa aattona töissä. Kinkku kuuluu edelleen joulupöytään

(80 %), mutta eksoottisempiakin vaihtoehtoja kuten tofukinkkua (5 %) saatetaan tarjoilla. Mukana juhlapöydässä on usein jopa kolme joulumielistä sukupolvea, ja suosituin joululaulu on Sylvian joululaulu (47 %).

Lääkäreitä arvostellaan tänä päivänä huonosta käytöksestä, empatian puutteesta, verosuunnittelusta ja monesta muustakin asiasta. Tutkimustulostemme perusteella lääkärit ovat kuitenkin selvästi mainettaan parempia, sillä useimmat kyselyyn vastanneista kertoivat olleensa vuoden aikana kilttejä tai ainakin aika kilttejä. Asteikolla 1–10 osallistujista 80 % antoi itselleen kiltteyspistemäärän ≥ 8 .

Toimituksen puolesta toivomme lukijoillemme rauhallista ja hyvää joulua. Aiemmillä joulunumeroilla on tutkimuksemme mukaan ollut runsaasti lukijoita: vastanneista hieman yli 40 % ilmoitti lukevansa joulunumeroa usein ja lähes 40 % silloin tällöin. Tartu siis Sinäkin pitkinä pyhinä joulunumeroon ja nauti sen monimuotoisesta tarjonnasta. ■

HARRI SAXÉN, TOMI MÄKELÄ,
OSMO SAARELMA, RISTO PELKONEN

Lääkärin joulutesti: Asteikolla 1–10 kuinka kiltti olet ollut?

